

Airkeordinansen af 1539 og Ribe Artiklerne fra 1542, blev faaet fast, at et Udbalg af Menigheden i Forening med Provsten skulde træffe den afgørende Bestemmelse om Balcet af Præst. Ganste vist kom man efterhaanden bort derfra; navnlig da Enevælden blev indført, blev der naturligvis paa dette Omraade som paa saa mange andre gennemført en Centralisation. Magten blev lagt over i Statsmyndighedernes eller i de kaldsberettigedes Haand. Men selv i Christian V.'s danske Lov finder man Levninger af den Indflydelse, Menigheden har haft, idet der gaves Menigheden Lejlighed til at kunne gøre Indsigelse mod et Balc, naar den finder Anledning dertil. Det skal saa siden nærmere prøves. Men det er ikke blot det naturlige og det oprindelige her i Landet; det forekommer mig ogsaa, at det er ganste stemmende med hele den Udvikling, der paa andre Omraader er foregaaet i den senere Tid, at Menigheden kommer til at saa afgørende Indflydelse paa Balcet af sin Præst. Baade paa det politiske og kommunale Omraade er det jo saaledes, at Folket vælger sine Tillidsmænd, og er det noget, der paa disse Omraader er rigtigt, saa forekommer det mig, at paa det kirkelige Omraade er det af endnu større Betydning, at Menigheden selv kommer til at vælge den Mand, der skal være dens Tillidsmand, Præsten. Skønt der ikke ved Lov er givet Menigheden en saadan Indflydelse, har det ogsaa vist sig, at man i Præstis i mange Tilfælde har rettet sig meget efter de Duffer, der fremkomme fra Menigheden, hvad ogsaa den sidste ærede Taler berørte. Men der er jo den Vanskelighed derved, at det har været en ren uregelmæssig Indflydelse, Menigheden har faaet, en ren tilfældig, tidt aldeles vilkaarlig Indflydelse. Det har hervet paa, hvem der har kunnet agitere ivrigt for en Adresse og hurtigst er kommen ind til Ministeren, og det har ofte været rene Tilfældigheder, der have spillet ind. Jeg tror derfor, at man fra alle Sider maatte ønske, at vi kunde komme til at faa en lobbestemt Indflydelse for Menigheden i dette Forhold. Med Hensyn til Formen derfor har Folketinget aldrig stillet sig saaledes, at det har erklæret en Form for den absolut rigtige og ikke har kunnet tænke sig at gaa ind paa andre Former. Folketinget har under Forhandlingen om disse Sager kunnet tænke sig mange forskellige Former, hvorpaa Menighedens Indflydelse kunde øves. Det Forslag, der nu foreligger, og som er forelagt os som Grundlag for denne Forhandling, er jo ikke et Forslag, der er lavet i et Øjeblik. Det er et Forslag, der

er udsprunget af flere Aars Forhandling, og et Forslag, som jeg mener, man heller ikke saadan kan komme bort fra eller skubbe til Side, fordi det er et vel overvejet Forslag. Det er jo saaledes, at Forslaget ikke blot gaar ud paa at give Menigheden den afgørende Indflydelse paa Balcet af Præsten, men at det ogsaa har prøvet paa at dele Indflydelsen ligelig mellem de forskellige Parter, som deri kunne være interesserede. Hvad selve det angaar at lægge det afgørende Balc i Menighedens Haand, tror jeg, det vil have Betydning og være til Gavn for Menigheden selv, idet det synes mig klart, at i det Øjeblik Menigheden ved, det er den, der har Ansvaret for, hvem der bliver dens Præst, vil det Spørgsmaal om, hvem den skal vælge, saa langt større Betydning, end det har nu, og vælger den galt, kommer det til at gaa ud over den selv. Den vil ikke have andre at kunne skyde Skylden paa. Men ogsaa dette, tror jeg, vil være opdragende for den. Og for Præsten kan jeg ikke se rettere, end at det vil have megen Betydning, at han, naar han kommer til en Menighed, ved, at Menigheden som Helhed eller dog et Flertal i den, virkelig ønsker ham og modtager ham med Tillid fra det Øjeblik, han kommer; hans Virksomhed vil saa kunne blive ganste anderledes frugtbringende, saa vidt jeg kan slette. Endelig kan jeg heller ikke se rettere, end at det ogsaa fra Regeringens Synspunkt vilde være godt; disse Embedsbesættelser maa jo være meget hydefulde, meget ubehagelige i mange Tilfælde, og en Regering vil jo vanskelig kunne undgaa, om den saa gør sig nok saa megen Umage, at saa Skin af Partiskhed ved mangfoldige Embedsbesættelser, saa det forekommer mig ogsaa, at den maatte ønske at kunne lægge Ansvaret over paa dem, som Ansvaret i dette Forhold ganste naturlig maa ligge paa, dem, der skulle bruge Manden til deres Præst. Det er ikke, fordi jeg mener, at man ad den Vej skulde faa bedre Præster, men jeg tror, at Forholdet mellem Præst og Menighed vil blive et naturligere Forhold, meget mere stemmende med hele dette Forholds Karakter. Smidlertid, det foreliggende Forslag giver jo ikke blot Flertallet af Menigheden Balcgretten, men søger ogsaa at fordele Retten mellem de forskellige interesserede Parter, som jeg sagde før. Det var jo ikke ganste rigtigt, naar den forrige ærede Taler sagde, at det lægger al Magten i Menighedens eller dennes Flertals Haand. For det første har man prøvet paa at give Statsmyndigheden, Regeringsmyndigheden, den Indflydelse, som tilkommer den, idet man ikke blot har for-